

Verksamhet

Djurhållning
Saltvik

Beslut om föreläggande

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) förelägger er¹ att:

1. Rengöra de smutsiga djuren och håll dem därefter rena.
Tidsfrist för ungdjuren: 9.3.2025
Tidsfrist för övriga djur: 1.4.2025
2. Renovera innertaket i sinkoavdelningen så att det är i bra skick och lätt att hålla rent.
Tidsfrist: 1.9.2026.
3. Inredningen i båsavdelningarna ska uppfylla följande krav:
 - a. Den ska inte utsätta djuren för skaderisker.
 - b. Den ska inte otillbörligt inskränka djurens rörelsefrihet eller annars verka störande på dem.
 - c. Den ska hindra djuren från att smutsa ner båsen med sin avföring.
 - d. Den ska hindra djuren från att ta sig till områden som inte är avsedda för dem, exempelvis området mellan vägg och liggbåsens framkant.Tidsfrist: 1.9.2025.
4. Se till att djurens liggbås hålls rena och är tillräckligt ströade.
Tidsfrist: genast efter delgivning av föreläggandet.
5. Se till att djupströbäddarna hålls rena och torra.
Tidsfrist: genast efter delgivning av föreläggandet.
6. Se till att skrapgångarna hålls acceptabelt rena. Gödselhögar/-pölar där

¹ med stöd av 49 § i djurskyddslagen (punkt 1-6) respektive med stöd av med stöd av 55 § i livsmedelslagen (FFS 297/2021) (punkt 7)

djuren sjunker in med hela klöven får inte förekomma.
Tidsfrist: genast efter delgivning av föreläggandet.

7. Se till att juvret och närliggande kroppsdelar hos mjölkande kor hålls rena.
Tidsfrist: genast efter delgivning av föreläggandet.

ÅMHM ska informeras när åtgärderna är utförda.

Motivering

1. Vid kontrollbesöket den 7.2.2025 var många djur smutsiga med gödselpansar på låren och under buken. Ungdjuren var delvis extremt smutsiga, de hade pansar även på svansarna och var smutsiga även på bogen och ryggen.

Att djur hålls tillfredsställande rena, är en grundförutsättning för en god djurvelfärd.

När väta, urin, avföring eller lera trängt igenom pälsens naturliga skydd mjukas huden upp och kommer samtidigt i direkt kontakt med fukt och bakterier. Detta kan leda till obehag såsom ökad känslighet för kyla, hudirritationer såsom klåda och sveda samt ökad risk för inflammationer och infektioner i området. För mjölkkor är det särskilt viktigt att ha god juverhygien för att förebygga mastit som är förenad med smärta och lidande för djuret. Det finns en stark koppling mellan en god hygien på djurens liggplatser och förekomst av mastiter. Blöt och smutsig päls tappar även sin förmåga för termoreglering.

Gödselpansar klumpar ihop pälsen vilket stramar åt huden och orsakar smärta och obehag för djuret. Att ligga på hårda, ojämna gödselpansar ökar risken för liggsår och orsakar smärta och obehag.

Djur skall hållas tillfredsställande rena.²

2. Innertaket i sinkoavdelningen har varit trasigt vid flera kontrollbesök. Nedhängande delar har plockats bort för att minimera skaderisken, men taket har ännu stort renoveringsbehov och är trasigt på flera ställen vilket gör det svårt/omöjligt att hålla det rent.

² Djurskyddsförordning (1998:96), 1 §

Byggnader som förfaller och där endast provisoriska lösningar används för att upprätthålla deras funktion är svåra att hålla rena och kan varken tvättas eller desinficeras på ett effektivt sätt. Sjukdomsalstrare och skadedjur trivs bra och kan föröka sig i byggnader där gömställen finns och rengöring är svårt. Djuren utsätts därmed för smittorisker vilket kan leda till lidande. Innertak som börjar bli slitna kan ge efter och nedfallande delar kan utgöra skaderisk för djuren. Normalt ska trasig inredning eller trasiga väggar, tak mm. repareras skyndsamt eller åtminstone i samband med den årliga rengöringen av hela stallutrymmet. Det framkom tydligt vid inspektionen att det regelbundna underhållet av stallets skick hade försummats under en längre tid.

Stall och utrymmen för lösgående och uppbundna djur skall hållas i gott skick och vara utformade så att de inte skadar djuren.³

3. Båsavdelningen för mjölkande kor har en mycket bristfällig inredning. Båsen är delvis för stora för djuren eftersom de är anpassade för större raser och avföringen hamnar på fel ställe vilket orsakar smutsiga liggplatser och smutsiga djur. Situationen förvärras eftersom flera båsavskiljare är trasiga så att båsen inte bara är för långa utan även alldeles för breda och djuren kan vända sig i båsen samt stå på tvären eller helt felvänt. Båsavskiljarna är dessutom lösa och utgör skaderisker för djuren. Inredningen hindrar heller inte de mindre korna från att gå till utrymmen där inga djur ska vara, exempelvis mellan båsens framkant och ytterväggen - djuren smutsar ner dessa områden med avföring och urin som förblir där och leder till en mycket ohygienisk miljö för djuren som sedan ligger i båsen då deras huvuden hamnar direkt bredvid/ovanför spillningen. När inredningen byts eller repareras är det ändå viktigt att den inte på ett negativt sätt påverkar djurens beteende/rörelser i samband med att de vilar, stiger upp eller lägger sig ner. Djurhållaren har tidigare reparerat den trasiga inredningen men flera bås har nu gått sönder eller så har reparationerna inte varit hållbara.

Stall och utrymmen för lösgående och uppbundna djur skall hållas i gott skick och vara utformade så att de inte skadar djuren. De skall vara så rymliga att samtliga djur i utrymmet kan ligga samtidigt, röra sig obehindrat och bete sig naturligt. Inredning och övrig utrustning får inte otillbörligt inskränka djurens rörelsefrihet eller annars verka störande på

³ Djurskyddsförordningen (1998:96), 5 §

dem.⁴

4. Vid inspektionen den 7.2.2025 var många liggbås mycket smutsiga, även i avdelningar där inredningen inte var trasig. I dessa avdelningar fanns inget rent strömaterial i båsen men ytan var täckt av gödsel. Djuren var mycket smutsiga med gödselpansar.

Djur som tvingas ligga på smutsiga och/eller blöta liggplatser utsätts för onödigt lidande då dessa liggplatser bjuder på dålig liggkomfort och smutsar/blöter ner djuren. Huden inunder blöt och smutsig päls mjukas upp vilket predisponera för hudsår och hudinfektioner, vilket utsätter djuren för onödigt lidande. Nötkreatur tillbringar en betydande del av dagen liggande för att idissla och vila vilket gör det synnerligen viktigt för dem att ha torra och rena liggplatser. Att många djur var mycket smutsiga är ett tydligt tecken på att liggplatserna har varit smutsiga under en lång tid.

Ströbäddar och ströade liggplatser skall hållas torra och strömedlet skall ha god hygienisk kvalitet.⁵

5. Vid inspektionen den 7.2.2025 var djupströbädden i en avdelning för ungdjur smutsig och blöt så att djuren inte hade tillgång till rena och torra liggplatser. Djuren var mycket smutsiga med gödselpansar.

Djur som tvingas ligga på smutsiga och/eller blöta liggplatser utsätts för onödigt lidande då dessa liggplatser bjuder på dålig liggkomfort och smutsar/blöter ner djuren. Blöt och smutsig päls tappar sin förmåga för termoreglering och djuren riskerar att bli nedkylda. Huden inunder blöt och smutsig päls mjukas upp vilket predisponera för hudsår och hudinfektioner, vilket utsätter djuren för onödigt lidande. Nötkreatur tillbringar en betydande del av dagen liggande för att idissla och vila vilket gör det synnerligen viktigt för dem att ha torra och rena liggplatser. Att många djur var mycket smutsiga är ett tydligt tecken på att liggplatserna har varit smutsiga under en lång tid.

Ströbäddar och ströade liggplatser skall hållas torra och strömedlet skall

⁴ Djurskyddsförordningen (1998:96), 5 §

⁵ Djurskyddsförordningen (1998:96), 5 §

ha god hygienisk kvalitet.⁶

6. Vid kontrollbesöket den 7.2.2025 hade det samlats en hög med avföring i en skrapgång hos mjölkarna. Skrapgången var i detta område hal och djuren sjönk in med hela klövarna.

Djurstallets renhet är ytterst viktig för djurens mentala och fysiska välmående. I ett smutsigt stall sprider sig lättare smittsamma sjukdomar, vilket utsätter djuren för onödigt lidande. Att hålla förvaringsutrymmet tillfredställande rent är även en förutsättning för en god luftkvalité.

Klövar som hela tiden smutsas ner med urin och avföring mjukas upp och blir mottagligare för infektioner och andra klövsjukdomar. Stallgångar som är nedsmutsade av urin och avföring blir även hala och djur kan skada sig när de halkar, vilket utsätter dem för onödigt smärta och lidande.

Stall och andra förvaringsutrymmen för djur skall hållas rena. Stallutrymmen skall rengöras och utgödslas minst en gång dagligen. Golv i stallar och båspallar skall ha en jämn och halkfri yta och vara utformade så att träck avlägsnas på ett snabbt och effektivt sätt eller absorberas väl i ströet.⁷

7. Vid kontrollbesöket den 7.2.2025 fanns lakterande kor vars juver och närliggande kroppsdelar var mycket smutsiga och i vissa fall var även spenarna smutsiga.

För mjölkkor är det särskilt viktigt att ha god juverhygien för att förebygga mastit som är förenad med smärta och lidande för djuret samt äventyrar livsmedlets kvalitet/hygien. Det finns en stark koppling mellan en god hygien på djurens liggplatser och förekomst av mastiter. Om juvret, spenar och närliggande kroppsdelar är smutsiga när kon ska mjölkas ökar risken för förorening av livsmedlet markant, även om spenarna torkas inför mjölkningsprocessen.

Spenar, juver och närliggande delar är rena innan mjölkningen påbörjas.⁸

⁶ Djurskyddsförordningen (1998:96), 5 §

⁷ Djurskyddsförordning (1998:96), 5 §

⁸ (EG) Nr 853/2004, bilaga III, avsnitt IX, kapitel I, punkt II-B-1a

Tillämpad lagstiftning

Djurskyddslagen (1998:95) för landskapet Åland (DSL)
Djurskyddsförordningen (1998:96) (DSF)

Livsmedelslagen (FFS 297/2021)
Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av särskilda
hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung (EG) Nr 853/2004

Bakgrund

Den 3.5.2023 inkom en anmälan om misstanke om vanvård av nötkreatur.

Den 04.05.2023 utfördes en inspektion där brister konstaterades.

Den 05.05.2023 skickades protokollet för hörande. Djurägarens svar på hörandet
inkom den 25.5.2023.

Den 20.6.2023 utfördes en uppföljande inspektion där flera brister kvarstod.

Den 3.7.2023 förelades djurhållaren om åtgärder.

Den 19.9.2023 utfördes en uppföljande inspektion där vissa brister var åtgärdade
helt eller delvis, vissa kvarstod och vissa inte kunde kontrolleras vid inspektionen.

Den 18.12.2023 utfördes en uppföljande inspektion där flera brister kvarstod.

Den 24.1.2024 utfördes en uppföljande inspektion där flera brister kvarstod och
nya tillkommit.

Den 8.2.2024 skickades inspektionsprotokollet för hörande. Inga svar på hörande
inkom till myndigheten under den utsatta tiden.

Den 12.3.2024 förelades djurhållaren om åtgärder.

Den 30.10.2024 utfördes en uppföljande kontroll där det ännu fanns brister i
besättningen.

Den 14.11.2024 skickades inspektionsprotokollet för hörande.

Den 4.12.2024 inkom djurhållarens svar på hörande.

Avgift

Totalt 360 €. Myndighetens handläggningstid för ärendet uppgår till 4 timmar sedan förra beslutet.

För handläggning av ärendet uppbärs en avgift om 90 euro per arbetad timme enligt avgiftstabell 8 i Ålands landskapsregerings beslut om taxa för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Taxan finns på amhm.ax/avgifter.

Besvär och tillämpning av beslutet

Detta beslut kan överklagas till Ålands förvaltningsdomstol. Besvärсанvisning bifogas. Detta beslut måste tillämpas även om det överklagas, om inte förvaltningsdomstolen beslutar annat.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Erica Danielsson
Sektionschef
Beslutande

Annett Pfeifer
Praktiserande veterinär
Föredragande

Bilaga

1. Besvärсанvisning
2. Faktura (ej vid e-faktura)